

مقاومت کارفرمایان در برابر افزایش مزد ۱۴۰۱ و کارگران معترض «پتروشیمی‌ها»

با شروع سال ۱۴۰۱، طبق روال سال‌های گذشته، در فازهای مختلف عسلویه و سایر پتروشیمی‌های جنوب، حمله‌ی دیگری از سمت کارفرمایان و پیمانکاران پتروشیمی‌ها شروع شده است. یکی از دلیل شروع اعتراضات این است که اکثر کارفرمایان و پیمانکاران حاضر به افزایش مزد در حدود همین حداقلی که از سمت شورای عالی کار تعیین شده نیستند. هم‌چنین از سوی برخی از کارفرمایان که حاضر به افزایش مزد شده‌اند، زمزمه‌هایی مبنی بر افزایش ۳۷ درصدی مزد شنیده می‌شود، که در واقع این مبلغی کمتر از مبلغ مصوب اداره‌ی کار است.

به همین دلیل به طور خلاصه می‌خواهیم توضیح دهیم که چطور کارگران می‌توانند مبلغی را که به طور قانونی باید به دستمزدشان اضافه شود را محاسبه کنند. البته ما برای سادگی در این محاسبات، اضافه کاری را که در شرایط کاری کارگران پتروشیمی‌ها بسیار رایج است را در نظر نگرفته‌ایم. جهت محاسبه‌ی دقیق چنین جزئیاتی استفاده از [کتابچه‌ی راهنمای قرارداد کار و مزد ۱۴۰۰](#) مفید است.

طبق قانون اداره کار و بر اساس تصمیم شورای عالی کار جداول مزدی ۱۴۰۱ به صورت زیر است:

برای کارگر حداقلی بگیری یعنی کارگری که پایه حقوق او در سال ۱۴۰۰ معادل ۲ میلیون و ۶۵۵ هزار و ۴۹۵ تومان بوده است، جدول مزد آن در سال ۱۴۰۱ به صورت زیر می‌شود. توجه کنید ۲ میلیون و ۶۵۵ هزار و ۴۹۵ تومان مزد پایه است؛ یعنی بدون در نظر گرفتن حق مسکن و خواربار. در اینجا منظور دریافتی کارگر نیست. منظور پایه‌ی مزدی است که بر اساس همین پایه‌ی مزد اضافه کاری و عیدی و .... محاسبه می‌گردد. یک کارگر حداقلی بگیری بدون فرزند و بدون سابقه کار در سال ۱۴۰۰ مبلغ ۳ میلیون و ۷۰۵ هزار و ۴۹۵ تومان دریافتی داشته است. (اعداد به تومان است):

درصد افزایش نسبت به سال گذشته	۱۴۰۱	۱۴۰۰	
۵۷.۴	۴.۱۷۹.۷۵۵	۲.۶۵۵.۴۹۶	حداقل دستمزد
۴۴.۴	۶۵۰.۰۰۰	۴۵۰.۰۰۰	حق مسکن
۴۱.۷	۸۵۰.۰۰۰	۶۰۰.۰۰۰	بن نقدی
۵۷.۴	۴۱۷.۹۷۵	۲۶۵.۵۴۹	حق اولاد (هر فرزند)
۵۰	۲۱۰.۰۰۰	۱۴۰.۰۰۰	سنوات (با حداقل یک سال سابقه)
۵۳.۳	۵.۶۷۹.۷۵۰	۳.۷۰۵.۴۹۵	مجموع دستمزد کارگر بدون فرزند و سابقه کار
۵۳.۷	۶.۷۲۵.۷۰۰	۴.۲۳۶.۵۹۴	مجموع دستمزد کارگر با دو فرزند

اگر کارگری پایه حقوقش بیشتر از حداقل اداره‌ی کار باشد (یعنی در سال ۱۴۰۰ پایه حقوق او بیشتر از ۲ میلیون و ۶۵۵ هزار و ۴۹۵ تومان باشد) جزء سایر سطوح مزدی محسوب می‌شود و جدول مزد او به صورت زیر است:

سایر سطوح مزدی کارگران سال ۱۴۰۱		
ماهانه	روزانه	
٪۳۸	٪۳۸	درصد افزایش سایر سطوح نسبت به سال قبل
۵۱۵.۱۶۶	۱۷.۱۷۲	مبلغ ثابت اضافه پرداختی
۲۱۰.۰۰۰	۷.۰۰۰	پایه سنوات
۸۵۰.۰۰۰	۲۸.۳۳۳	بن کارگری
۶۵۰.۰۰۰	۲۱.۶۶۶	حق مسکن
۴۱۷.۹۷۵	۱۳.۹۳۲	حق اولاد (برای هر فرزند)

برای روشن شدن مسئله مثالی می‌آوریم. فرض کنیم علی کارگری است که در یک کارگاه یا کارخانه یک سال کار کرده است (اگر کارکردش در محیط کار به یک سال نرسد پایه‌ی سنوات به او تعلق نمی‌گیرد). او دو فرزند دارد. گیریم که مزد پایه‌ی او در سال ۱۴۰۰ مبلغ ۶ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان بوده است. حال می‌خواهیم ببینیم در سال ۱۴۰۱ علی چقدر باید دریافتی داشته باشد. (دقت کنید که مزد پایه شامل مزایای رفاهی، از جمله بن کارگری، حق مسکن و حق اولاد نمی‌باشد)

مزد پایه		مزایای رفاهی				مجموع مزد بدون کسر بیمه و مالیات
افزایش ۳۸ درصدی حقوق پایه‌ی سال قبل	مبلغ ثابت اضافه پرداختی ماهیانه	پایه سنوات	حق اولاد	حق مسکن	بن کارگری	
۱.۳۸*(۶.۵۰۰.۰۰۰)	+۵۱۵.۱۶۶	+۲۱۰.۰۰۰	+۲*(۴۱۷.۹۷۵)	+۶۵۰.۰۰۰	+۸۵۰.۰۰۰	۱۲.۰۳۱.۱۱۶
۹.۶۹۵.۱۶۶			۲.۳۳۵.۹۵۰			

سه‌م حق بیمه‌ی کارگر ۷ درصد مبلغ دریافتی (البته بدون در نظر گرفتن حق اولاد) او است. مبلغی که در مثال ما مزد ثابت (پایه) و حق مسکن و بن کارگری آن را تشکیل می‌دهند:

مزد دریافتی بدون حق اولاد	درصد حق بیمه‌ی کارگر	سه‌م بیمه از مزد
۱۱.۱۹۵.۱۶۶	٪۷*	=۷۸۳.۶۶۱

طبق بودجه سال ۱۴۰۱ مزد تا سقف ۵ میلیون و ۶۰۰ هزار تومان از پرداخت مالیات معاف است. پس سه‌م علی از مالیات به این طریق محاسبه می‌شود:

مزد پایه	معافیت مالیاتی	مزد مشمول مالیات	درصد مالیات	سه‌م مالیات از مزد
۹.۶۹۵.۱۶۶	-۵.۶۰۰.۰۰۰	=۴.۰۹۵.۱۶۶	٪۱۰*	=۴۰۹.۵۱۶

حال دستمزدی که علی دریافت می کند پس از کسر سهم بیمه و مالیات، به صورت زیر است:

مزد دریافتی	سهم مالیات از مزد	سهم بیمه از مزد	مجموع مزد (بدون کسر بیمه و مالیات)
=۱۰.۸۳۷.۹۳۹	-۴۰۹.۵۱۶	-۷۸۳.۶۶۱	۱۲.۰۳۱.۱۱۶

قابل ذکر است که محاسبات مزدی بالا طبق آخرین بخشنامه های وزارت کار است که پس از دعوای طولانی مدت بین این نهاد و نهادهای مربوط به بیمه و مالیات (تأمین اجتماعی و سازمان امور مالیاتی) به تصویب رسیده و ممکن است که هنوز برخی از کارفرماها و رابطین آنها با این نهادها از اجرای این بخشنامه ی اخیر طفره برونند. برای مثال در بیشتر کارخانه ها شاهد این هستیم که برای محاسبه ی سهم مالیات کارگر، مزایای رفاهی را نیز مشمول مالیات در نظر می گیرند. هم چنین برای محاسبه ی حق بیمه ی کارگر، حق اولاد را از مزد کم نمی کنند. اما این ها به نوعی تخلف حساب می شوند و با پیگیری کارگران کارفرما موظف به اصلاح آن است.

از این دست تخلف ها بسیار است. این نمونه ی افزایش ۳۷ درصدی هم از همین هاست. چون با فرض این که کارگر جزء سایر سطوح مزدی باشد (نه حداقلی بگیرد) - نه تنها یک درصد کمتر از میزان مصوب است، بلکه مقادیر ثابت دیگری (مثل مبلغ ۵۱۵ هزار تومان) را هم از آن حذف کرده است. آگاهی به آنچه کارفرما باید اجرا کند، ما را در به دست آوردن حقوق مان قوی تر می کند.

مورد دیگری که شنیده می شود این است که در اکثر فازها به کارگران گفته شده است که تا پایان خرداد باید با حقوق سال قبل کار کنند. در بعضی از فازها در قسمت اداری با چسباندن اعلامیه به کارگران اعلام شده بود که «ساعات کاری آن ها از ۱۰ ساعت به ۱۱ ساعت افزایش یافته، همچنین ساعت کاری جمعه که در سال های قبل طبق قانون جمعه ی کاری محسوب می شد به عنوان روز کار عادی محاسبه می گردد». اما کارگران تا به امروز در مقابل این هجوم سرمایه داران ساکت ننشسته اند. آنها با اتحادشان و دست زدن به تجمع در محوطه ی کارگاه و تعطیل کردن کار، این قوانین ظالمانه را فوراً لغو کردند. البته مسئله ی افزایش مزد همچنان مطالبه ی است که بی پاسخ مانده است. هم چنین در بسیاری از محیط های کار هنوز با نوبت کاری ۲۰ روز کار و ۱۰ روز استراحت نیز موافقت نشده است که در کنار مسئله ی افزایش مزد جزو مطالبات اصلی کارگران است.

با شرایط ذکر شده، سیر جدیدی از اعتراضات و اعتصابات در بین کارگران پتروشیمی های عسلویه در حال جریان است.